

Sygnatura akt I C 594/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wrocław, dnia 18-09-2014 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Piotr Jarmundowicz

Protokolant: Błażej Łój

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18-09-2014 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa **J. J.**

przeciwko **M. Ł.**

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. przyznaje adwokat M. P. kwotę 3.600 zł, powiększoną o należną stawkę z tytułu podatku VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu;

III. zasądza od powoda J. J. na rzecz pozwanej M. Ł. kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt: I C 594/14

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 14.11.2012r. powód J. J. domagał się zasądzenia od pozwanej M. Ł. kwoty 110 000 zł z tytułu zadośćuczynienia oraz zasądzenia na jego rzecz kosztów postępowania. W uzasadnieniu wskazał, że pozwana jako wyznaczony dla niego adwokat z urzędu, została umocowana do wniesienia w jego imieniu skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu wydanego w sprawie o sygn. I ACa 702/12. Pozwana sporządziła jednak opinię prawną, w której stwierdziła brak podstaw do wniesienia ww. skargi bez ujęcia w niej oświadczenia i wniosku w trybie art. 118 k.p.c. Powód zarzucił, że pozwana nie skontaktowała się z nim ani korespondencyjnie ani osobiście a także, że wszelkie jej decyzje podejmowane były bez jego wiedzy. Zdaniem powoda, działania pozwanej stanowiły naruszenie zasad etyki zawodu adwokata a także naruszenie przepisów powszechnie obowiązującego prawa poprzez pozbawienie go prawa do obrony. Powód zakończył, że z uwagi na naruszenie jego dóbr osobistych, jego roszczenie o zapłatę zadośćuczynienia w wysokości 110 000 zł jest uzasadnione.

W odpowiedzi na pozew wniesionej przez pozwaną M.Ł.w dniu 16.08.2013r. domagała się oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenia na jej rzecz kosztów postępowania. W uzasadnieniu pozwana podkreśliła, że ustanowienie pełnomocnika z urzędu w związku z postępowaniem kasacyjnym nie jest w świetle obowiązujących przepisów prawa równoznaczne z obowiązkiem pełnomocnika wniesienia skargi kasacyjnej – środek ten jest bowiem obwarowany szczególnymi przesłankami, o których stanowią przepisy k.p.c. i obowiązkiem pełnomocnika z urzędu jest w pierwszej kolejności rozważenie, po dokonaniu analizy sprawy, czy w sprawie zachodzą podstawy do wniesienia skargi kasacyjnej, czy też brak jest tych podstaw. Pozwana dopełniła powyższego obowiązku ponieważ dokonała przeglądu akt sprawy i ich rzetelnej analizy, w szczególności wyroku Sądu Apelacyjnego wraz z uzasadnieniem, na podstawie którego oceniła, że nie zachodziły podstawy do sporządzenia i wniesienia skargi kasacyjnej. Podkreślała przy tym, że analiza sprawy została dokonana pod kątem wszystkich przesłanek, które pozwalałyby na ewentualne wniesienie skargi kasacyjnej w tej sprawie. Jej zdaniem opinia została sporządzona rzetelnie i z zachowaniem

zasad najwyższej staranności. Opisała dalej, że w orzecznictwie związanym ze stosowaniem art. 118 § 5 k.p.c. wskazuje się, że rozwiązanie to w założeniu ma utrudniać wnoszenie skarg kasacyjnych lub skarg o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, oczywiście niezasadnych (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21.09.2000 r., III CZP 14/00). Przewidując prawo adwokata lub radcy prawnego do odmowy sporządzenia skargi, omawiany przepis zobowiązuje pełnomocnika do pisemnego zawiadomienia sądu o takiej sytuacji niezwłocznie, jednakże nie później niż w terminie 2 tygodni od zawiadomienia o wyznaczeniu. Określenie takiego terminu umożliwia stronie ewentualne ustanowienie pełnomocnika z wyboru jeszcze przed upływem terminu do dokonania czynności, jeżeli nie zgodzi się ze stanowiskiem pełnomocnika. Ponadto przepis ten nakłada na adwokata i radcę prawnego obowiązek i sporządzenia pisemnej opinii o braku podstaw do wniesienia skargi, którą pełnomocnik jest obowiązany dołączyć do zawiadomienia kierowanego do sądu i strony. Wraz z wykonaniem tych czynności ustaje obowiązek udzielenia pomocy prawnej spoczywający na wyznaczonym adwokacie lub radcy prawnym. Pozwana podkreślała, że omawiany przepis nie formułuje konkretnych wymagań co do treści opinii sporządzanej przez adwokata lub radcę prawnego, gdyż ma na względzie to, że przygotowywanie opinii prawnych należy do typowych przejawów świadczonej przez adwokatów i radców prawnych pomocy prawnej, a ustanowiony adwokat lub radca prawny powinien wykorzystać wszelkie jurydyczne argumenty w celu przekonania strony do swojego stanowiska i uzmysłowienia jej braku perspektyw powodzenia środka zaskarżenia. Pozwana wskazała też, że sporządzona przez nią opinia zawierała szczegółowe uzasadnienie i została sporządzona w określonym 14 - dniowym terminie. W dniu 08.11.2012 r., pozwana zgodnie z art. 118 § 5 k.p.c. przesłała odpis opinii powodowi a także przedłożyła ją w (...) we W. oraz w Sądzie Apelacyjnym we Wrocławiu. W związku z powyższym, zdaniem pozwanej, zarzuty powoda są chybione i nieoparte żadnymi dowodami. Pozwana podkreśliła też, że przepis art. 118 k.p.c. nie nakłada na pełnomocnika z urzędu obowiązku wywodzenia jakiegokolwiek oświadczenia a jedynie jest przepisem instruującym, jakie czynności należą do obowiązków adwokata w wypadku gdy stwierdzi brak podstaw do wniesienia skargi. Wszystkie te obowiązki zostały przez pozwaną wykonane z najwyższą starannością. Jej zdaniem do obowiązków pełnomocnika należy w takim przypadku zbadanie akt, a przede wszystkim wyroku sądu II instancji i jego uzasadnienia i na tej podstawie pełnomocnik ma obowiązek stwierdzić czy zachodzi naruszenie przepisów, które zezwalają na wniesienie skargi czy też nie. Powołując się na treść art. 398³ § 3 k.p.c., pozwana wskazała, że podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów a także że Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym jest sądem prawa a nie sądem faktu. Z tego względu należało uznać, że kontaktowanie się z powodem (przed zapoznaniem się ze sprawą i sporządzeniem opinii) byłoby w takiej sytuacji bezcelowe, bowiem decyzję w tej mierze pełnomocnik ma wywieść wyłącznie na podstawie akt postępowania. Mimo powyższego pozwana, jako pełnomocnik z urzędu, skontaktowała się z powodem zawiadamiając go w przepisany terminie o tym, że nie znalazła podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej wyczerpująco wyjaśniając swoje stanowisko. Pozwana zwróciła uwagę, że zgodnie z treścią art. 118 § 6 k.p.c., jeżeli opinia nie została sporządzona z zachowaniem zasad należytej staranności, Sąd zawiadamia o tym właściwy organ samorządu zawodowego, do którego należy adwokat lub radca prawny. W takim przypadku właściwa okręgowa rada adwokacka lub rada okręgowej izby radców prawnych wyznaczy innego adwokata lub radcę prawnego. Przepis ten wskazuje, że Sąd powinien dokonać oceny, czy opinia ta została sporządzona z zachowaniem zasad należytej staranności a w razie niezachowania tych zasad zawiadomić o tym organ samorządu zawodowego, co implikować będzie powstanie po stronie takiego organu obowiązku wyznaczenia innego wykwalifikowanego pełnomocnika. Opisana sytuacja nie miała w przedmiotowej sprawie miejsca. Nadto w związku ze skargą złożoną przez powoda do (...) we W., toczyło się postępowanie wyjaśniające w trybie postępowania skargowego, która to, została uznana za bezzasadną. Zdaniem pozwanej brak jest jakichkolwiek podstaw do uznania, że działanie pozwanej było nieprawidłowe czy też że dopuściła się ona naruszenia jakichkolwiek zasad etyki adwokackiej. Pozwana, na skutek wezwania do zapłaty skierowanego przez powoda, zgłosiła roszczenie powoda do (...)z umowy generalnej ubezpieczenia OC (...). Po zbadaniu sprawy, pismem z dn. 05.12.2012 r. Ubezpieczyciel poinformował powoda, że odmawia wypłaty odszkodowania w przedmiotowej sprawie z uwagi na brak wykazania po stronie pozwanej kumulatywnego wystąpienia przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej, w tym zawinionego działania bądź zaniechania, jak również wysokiego prawdopodobieństwa uzyskania dla powoda rozstrzygnięcia sprawy przy założeniu skutecznego wniesienia skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu. Pozwana wskazała także, że nie doszło w żaden sposób do naruszenia dóbr osobistych powoda stąd też nie ma podstaw do zasądzenia na

jego rzecz zadośćuczynienia. Wyjaśniła, że przepis art. 118 k.p.c. wskazuje na dwutygodniowy termin do sporządzenia opinii o braku podstaw do wniesienia skargi, również po to aby osoba, która nie zgadza się z opinią pełnomocnika, miała możliwość skorzystania z pomocy innego adwokata czy też radcy prawnego. Taką możliwość miał również powód, co powoduje, że nie można uznać, aby działanie pozwanej mogło stanowić naruszenie jego dóbr osobistych czy też naruszenia prawa do obrony. Pozwana wskazała też, że nie ma podstaw do zasądzenia na jego rzecz zadośćuczynienia w wysokości 110 000 zł a tym bardziej odszkodowania ponieważ nie powód nie tylko nie wykazał aby doszło do powstania szkody ale także, że działanie pozwanej było zawinione oraz że zaistniał związek przyczynowy między szkodą a jej zawinionym działaniem czy też zaniechaniem. Powód nie udowodnił, że po wniesieniu skargi od wyroku Sądu Apelacyjnego sprawa zakończyłaby się rozstrzygnięciem korzystnym dla powoda. Pozwana w pełni podzielała przy tym stanowisko ubezpieczyciela, że prawdopodobieństwo uzyskania korzystnego wyniku sprawy powinno być wykazane w stopniu nawet nie tyle wysokim co wystarczająco wysokim na podstawie hipotetycznego przebiegu zdarzeń, których ocena opierać się powinna na rozsądku, doświadczeniu życiowym, wiedzy i logice. Pozwana przytoczyła także przepisy art. 398 (3) § 1 k.p.c. oraz 398 (9) § 1 k.p.c. wskazując, że nie tylko nie było możliwości skutecznego wniesienia skargi ale także że nie zachodziła żadna z przesłanek nieważności postępowania, które pozwalałyby na ewentualne jej wniesienie.

Na rozprawie w dniu 18.09.2014r. pełnomocnik z urzędu wyznaczony dla powoda podtrzymała dochodzone przez niego roszczenie i argumentację.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód J. J. w dniu 06.07.2010r. wystąpił z pozwem przeciwko Skarbowi Państwa, reprezentowanemu przez Sąd Rejonowy Gdańsk – Południe w Gdańsku i Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku, domagając się zasądzenia na swoją rzecz kwoty 90.000 zł tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia. W uzasadnieniu powód wskazał, że w sprawach toczonych przed wskazanymi sądami złożył skargi na przewlekłość postępowania domagając się jednocześnie zasądzenia od Skarbu Państwa na jego rzecz kwoty 20.000 zł tytułem odszkodowania. Na skutek braku pełnomocnika z urzędu dla powoda Sąd Okręgowy w Gdańsku oddalił jego skargi, co w ocenie powoda sprawiło, że winny one być rozpoznany w niniejszym postępowaniu „bez powielania zawartych w nich okoliczności”. Podniósł też, że z uwagi na przewlekłość postępowania doznał krzywdy w postaci rozstroju zdrowia (zaczął chorować na nadciśnienie, bóle i zawroty głowy, bóle żołądka i wątroby), ujawniły się też u niego stany depresyjne dodając, że z tego powodu nie może funkcjonować w społeczeństwie.

W wyroku z dnia 26.03.2012r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu I Wydział Cywilny w pkt. I odrzucił pozew w zakresie żądania zapłaty zadośćuczynienia w związku ze sprawą toczącą się przez Sądem Rejonowym Gdańska – Północ w Gdańsku (sygn. I C 1140/08), w pkt. II oddalił powództwo w dalszym zakresie, w pkt. III zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3600 zł z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa prawnego oraz w pkt. IV postanowił obciążyć Skarb Państwa opłatą od pozwu, od uiszczenia której powód był zwolniony.

W dniu 07.05.2012r. powód wniósł apelację od powyższego wyroku zaskarżając ją w całości.

Wyrokiem z dnia 18.07.2012r. (sygn. I ACa 702/12) Sąd Apelacyjny we Wrocławiu I Wydział Cywilny oddalił apelację powoda oraz zasądził od niego na rzecz strony pozwanej 2700 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczony został powodowi w dniu 10.10.2012r.

Postanowieniem z dnia 11.10.2012r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu I Wydział Cywilny, na skutek wniosku powoda z dnia 10.08.2012r. postanowił zwolnić powoda od opłaty od skargi kasacyjnej oraz ustalił dla niego pełnomocnika z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, którego wyznaczyć miała (...) we W..

W dniu 24.10.2012r. (...) we W. wyznaczyła pozwaną adw. M.Ł. pełnomocnikiem z urzędu powoda J. J.. Dnia 05.11.2012r. pozwana odebrała przesłany przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu odpis wyroku z dnia 18.07.2012r.

wraz z uzasadnieniem. W tym samym dniu pozwana zawnioskowała o wyrażenie zgody na wykonanie dokumentacji fotograficznej akt sprawy.

Dowód:

- pozew, wyrok z dnia 26.03.2012r. wraz z uzasadnieniem, apelacja powoda z dnia 07.05.2012r., wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu I Wydziału Cywilnego z dnia 18.07.2012r. wraz z uzasadnieniem, postanowienie z dnia 11.10.2012r., zwrotne poświadczenia odbioru z dnia 10.10.2012r., pismo (...) z dnia 24.10.2012r., zwrotne poświadczenie odbioru z dnia 05.11.2012r. - w aktach sprawy Sądu Okręgowego we Wrocławiu I Wydziału Cywilnego o sygn.: I C 823/11,

- opinia o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu – k. 55-62,

- pismo (...) z dnia 24.10.2012r. – k. 63,

W dniu 08.11.2012r. pozwana złożyła do Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu I Wydziału Cywilnego opinię o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej wraz z wnioskiem o przyznanie jej kosztów udzielonej pomocy prawnej. W opinii pozwana szczegółowo przedstawiła ustalony przez Sąd stan faktyczny sprawy a także podstawy rozstrzygnięcia. Powołując treść art. 398 (3) k.p.c. wskazała na dwie podstawy skargi kasacyjnej, tj. naruszenie prawa materialnego poprzez błędną wykładnię lub niewłaściwe zastosowania oraz naruszenie prawa procesowego, jeżeli uchybienie to miało wpływ na wynik sprawy. Podkreśliła przy tym, że Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym jest sądem prawa a nie sądem faktu dlatego też ustawodawca wyłączył z błędów procesowych naruszenia dotyczące ustalania stanu faktycznego oraz oceny dowodów. Pozwana opisała także przesłanki nieważności postępowania, które Sąd bierze pod uwagę z urzędu wskazane w art. 379 k.p.c. oraz 1099 k.p.c. Pozwana wywodziła dalej, powołując szereg poglądów orzecznictwa, że w opiniowanej przez nią sprawie nie miało miejsce naruszenie prawa materialnego. Podkreślała, że Sąd Apelacyjny, rozpatrując apelację powoda, dokonał wnikliwej analizy sprawy z punktu widzenia zgłoszonych przez niego zarzutów uwzględniając wszystkie okoliczności sprawy i mając na uwadze całokształt materiału dowodowego, w tym również dokumenty w aktach spraw toczących się na skutek zgłoszonych przez powoda skarg na przewlekłość postępowania. Zdaniem pozwanej Sąd słusznie uznał także, że ewentualna odpowiedzialność strony pozwanej powinna być oparta na art. 417 k.c. a także, że powód nie wykazał podstawowej przesłanki tj. bezprawności jej działania. Nie miało także miejsca naruszenie art. 6 k.c., bowiem powód, mimo pouczenia i wezwania nie sprecyzował żądań i nie wskazał żadnych dowodów na bezprawność działań. Pozwana wskazała dalej, że w analizowanej przez nią sprawie nie miało miejsca również naruszenie przepisów postępowania, które mogłyby mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Jej zdaniem Sąd Apelacyjny dokonał rzetelnej oceny okoliczności sprawy i wydał trafne wnioski, że zachodzi tożsamość roszczeń zgłoszonych przez powoda z tymi zgłoszonymi w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym w Słupsku. Sąd Apelacyjny odniósł się także do pozostałych zarzutów powoda dotyczących naruszenia prawa procesowego związanych z oceną dowodów tłumacząc, że oddalenie jego wniosków było spowodowane nie wykazaniem przez powoda przesłanki ewentualnej odpowiedzialności pozwanego na podstawie art. 417 k.c. Pozwana podkreślała również, że nie doszło do naruszenia art. 102 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych podsumowując, że skargi kasacyjnej nie można było oprzeć na podstawie naruszenia przepisów postępowania a wyrok Sądu Apelacyjnego został wydany zgodnie z obowiązującymi przepisami. Pozwana dodała, że nie zaszyły w sprawie przesłanki do uznania nieważności postępowania o których mowa w art. 398 (13) § 1 k.p.c. w tym także podnoszona przez powoda z art. 379 pkt. 5 dotycząca pozbawienia możliwości obrony jego praw. Powód został bowiem pouczonej o treści art. 6 w zw. z art. 232 k.p.c. i mimo tego nie sprecyzował swoich żądań i nie przedstawił dowodów na ich poparcie. Pozwana wyjaśniła także, że nie stanowiło pozbawienia możliwości obrony jego praw odmowa ustanowienia pełnomocnika z urzędu, ponieważ decyzja ta, sama w sobie nie pozbawia strony możliwości podejmowania decyzji procesowych. Pozwana zakończyła, że z oczywistych względów nie miało też miejsca naruszenie art. 1099 k.p.c. czy brak jurysdykcji krajowej.

W tym samym dniu pozwana zawiadomiła powoda, że po dokonaniu analizy dokumentów w aktach sprawy I ACa 702/12, nie znalazła podstaw do sporządzenia skargi kasacyjnej w sprawie. Do pisma załączyła sporządzoną przez

siebie opinię oraz pouczyła, że zgodnie z art. 398 (5) k.p.c. skargę kasacyjną wnosi się do sądu, który wydał zaskarżone orzeczenie w terminie 2 miesięcy od dnia doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem tj. od dnia doręczenia mu wyroku wraz z uzasadnieniem.

O braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej pozwana zawiadomiła także Dziekana (...) załączając sporządzoną przez siebie opinię.

Dowód:

- pismo (...) z dnia 24.10.2012r. - w aktach sprawy Sądu Okręgowego we Wrocławiu I Wydziału Cywilnego o sygn.: I C 823/11,

- opinia o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu – k. 55-62,

- pismo (...) z dnia 24.10.2012r. – k. 63,

- pismo z dnia 08.11.2012r. kierowane do powoda J. J. – k. 64,

- pismo z dnia 08.11.2012r. kierowane do Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu – k. 65,

- pismo z dnia 08.11.2012r. kierowane do Dziekana (...) k. 66,

W dniu 14.11.2012r. J. J. skierował na adres (...) we W. wezwanie adw. M.Ł. do zapłaty kwoty 110 000 zł w terminie 7 dni od daty doręczenia pod rygorem wniesienia pozwu. Tłumaczył, że jest to podyktowane brakiem kontaktu listownego i wywiedzenia opinii pranej ujęcia oświadczenia i wniosku w trybie art. 118 k.p.c. Zwrócił się jednocześnie do (...) o wszczęcia postępowania dyscyplinarnego. Pismo to zostało powodowi zwrócone z uwagi na brak na liście adwokackiej danych M.Ł..

Po wskazaniu prawidłowych danych pełnomocnika, skardze powoda nadano bieg. W piśmie z dnia 27.11.2012r. stanowiącym odpowiedź pozwanej na skargę, wskazała ona m.in., że ustanowienie pełnomocnika z urzędu w związku z postępowaniem kasacyjnym, nie jest równoznaczne z obowiązkiem wniesienia takiej skargi. Pozwana po raz kolejny wyjaśniła także powodowi, że po dokonaniu analizy akt sprawy nie znalazła podstaw do sporządzenia i wniesienia skargi.

O roszczeniach powoda pozwana zawiadomiła (...) S.A. w W.. W piśmie z dnia 05.12.2012r. ubezpieczyciel, przedstawiając swoje stanowisko w sprawie, wskazał, że brak było możliwości skutecznego wniesienia skargi kasacyjnej a także podstaw do stwierdzenia nieważności postępowania oraz odmówił wypłaty odszkodowania.

Na skutek zawiadomienia powoda, (...) wszczęła postępowanie wyjaśniające. W jego toku zapoznano się z treścią skargi, pisemnym wyjaśnieniem pełnomocnika, opinią o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej oraz pismem ubezpieczyciela nie stwierdzającym naruszenia jakichkolwiek zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu. W dniu 21.05.2013r. (...) poinformowała powoda, że wniesiona przez niego skarga jest bezzasadna.

Dowód:

- pismo z dnia 21.11.2012r. z załącznikiem – k. 207 w aktach sprawy Sądu Okręgowego we Wrocławiu I Wydziału Cywilnego o sygn.: I C 823/11,

- pismo z dnia 21.05.2013r. – k. 67-68,

- pismo z dnia 27.11.2012r. – k. 68,

- pismo z dnia 05.12.2012r. – k. 70-72,

Postanowieniem z dnia 12.11.2012r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu I Wydział Cywilny przyznał M. Ł. kwotę 2700 zł powiększoną o należny podatek od towarów i usług za sporządzenie opinii o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej

Dowód;

- postanowienie z dnia 12.11.2012r. – k. 187-188 w aktach Sądu Okręgowego we Wrocławiu I Wydziału Cywilnego o sygn.: I C 823/11,

Opisany wyżej stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy tut. Sądu o sygn. I C 823/11, w szczególności pozwu sformułowanego przez powoda, wyroku z dnia 26.03.2012r. wraz z uzasadnieniem, apelacji powoda z dnia 07.05.2012r., wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu I Wydziału Cywilnego z dnia 18.07.2012r. wraz z uzasadnieniem, postanowienia z dnia 11.10.2012r., zwrotnych poświadczeń odbioru oraz pism (...) na okoliczność treści orzeczeń wydanych w sprawie i ich podstaw prawnych, zwolnienia powoda od opłaty od skargi kasacyjnej oraz przyznania mu pełnomocnika z urzędu w osobie pozwanej M.Ł.w postępowaniu kasacyjnym. Pismo pozwanej z dnia 05.11.2012r. w powołanych wyżej aktach sprawy I C 823/11 oraz opinia z dnia 08.11.2012r. i pisma pozwanej z tej samej daty stanowiły z kolei o podjętych przez pozwaną działaniach, ich terminowości oraz sporządzeniu opinii prawnej, jej podstawach prawnych a także o zawiadomieniu powoda, Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu oraz (...) o braku podstaw do sporządzenia skargi kasacyjnej. Pismo z dnia 05.12.2012r. stanowiło z kolei o zgłoszeniu roszczenia powoda przez pozwaną ubezpieczycielowi (...) S.A.oraz o odmowie wypłaty odszkodowania i stanowisku ubezpieczyciela.

Sąd oddalił wniosek o przesłuchanie powoda mając na uwadze, iż zgodnie z treścią art. 299 k.p.c. przesłuchanie strony przeprowadza się fakultatywnie, jeśli po wyczerpaniu środków dowodowych lub ich braku pozostały niewyjaśnione okoliczności sprawy. Sąd podkreśla, że opisane wyżej dokumenty zawarte w aktach sprawy I C 823/11 oraz dokumenty przedłożone przez pozwaną były wystarczające dla pełnego ustalenia stanu faktycznego zatem przeprowadzenie dowodu z przesłuchania powoda było nie tylko zbędne dla rozstrzygnięcia sprawy ale także prowadziłyby do nadmiernego przedłużenia postępowania.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Powód J. J. domagał się zasądzenia od pozwanej M. Ł. kwoty 110 000 zł z tytułu zadośćuczynienia tłumacząc, że jako wyznaczony dla niego adwokat z urzędu została umocowana do wniesienia skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu (sygn. 1 ACa 702/12) tymczasem sporządziła ona opinię prawną o braku podstaw do wniesienia skargi bez ujęcia w niej oświadczenia i wniosku w trybie art. 118 k.p.c. Powód zarzucił także, że pozwana nie skontaktowała się z nim ani korespondencyjnie, ani osobiście a także że jej działania były wykonywane bez jego wiedzy, co stanowiło naruszenie zasad etyki zawodu adwokata jako nierzetelnego i przepisów prawa powszechnie obowiązującego i pozbawiło powoda prawa do obrony. Powód wskazał także na naruszenie dóbr osobistych jak brak szacunku.

Pozwana M. Ł.wskazywała na konieczność oddalenia powództwa w całości zarzucając, że ustanowienie pełnomocnika z urzędu w związku z postępowaniem kasacyjnym, nie jest w świetle obowiązujących przepisów, równoznaczne z obowiązkiem pełnomocnika do jej złożenia. Podniosła, że niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia o wyznaczeniu jej pełnomocnikiem z urzędu powoda, dokonała przeglądu akt sprawy oraz pełnej analizy zgromadzonych tam dokumentów i orzeczeń pod kątem możliwości sporządzenia i wniesienia skargi kasacyjnej, która to doprowadziła jednak do wniosku, że brak jest podstaw do jej wniesienia. Pozwana szczegółowo opisała w opinii podstawy swojej decyzji popierając ją szeregiem poglądów doktryny i orzecznictwa. Pozwana zawiadomiła o tym także niezwłocznie nie tylko powoda, ale także Sąd Apelacyjny we Wrocławiu I Wydział Cywilny i (...). Jej zdaniem opinia została sporządzona

rzetelnie i z zachowaniem zasad najwyższej staranności a także w opisanym w art. 118 k.p.c. terminie, w związku z czym nie mogło dojść do naruszenia dóbr osobistych powoda.

Stan faktyczny sprawy był w zasadzie bezsporny. Nie było bowiem kwestionowane, że pozwana M. Ł., na podstawie postanowienia Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu I Wydziału Cywilnego z dnia 11.10.2012r. została wyznaczona przez (...) we W.pełnomocnikiem z urzędu powoda w postępowaniu kasacyjnym a także, że po zapoznaniu się w dniu 05.11.2012r. z aktami sprawy, niezwłocznie, tj. w dniu 08.11.2012r. sporządziła opinię prawną o braku podstaw do sporządzenia i wniesienia skargi kasacyjnej. Nie było także kwestionowane, że pozwana o swojej decyzji poinformowała powoda, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu oraz (...) przesyłając im odpisy opinii.

Rozstrzygnięcie sporu wymagało zatem dokonania oceny, czy w istocie, jak twierdzi powód, działania pozwanej nie były zgodne z prawem i zasadami Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu a także czy doprowadziły do naruszenia jego dóbr osobistych.

Wskazać należy w pierwszej kolejności, że w orzecznictwie sądowym ugruntowany jest pogląd, zgodnie z którym relacje pomiędzy stroną a wyznaczonym dla niej adwokatem (radcą prawnym) z urzędu, należy oceniać tak, jak pomiędzy mocodawcą, a pełnomocnikiem „z wyboru”, któremu udzielone zostało pełnomocnictwo procesowe, co wynika z przepisu art. 118 k.p.c. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21.04.1999 r., I CKN 1423/98). Wskazać nadto należy, że do zastępstwa prawnego, którego źródłem może być umowa lub też, jak w przedmiotowej sprawie, postanowienie Sądu o ustanowieniu pełnomocnika z urzędu, należy stosować przepisy kodeksu cywilnego o zleceniu, gdyż celem działania pełnomocnika nie jest uzyskanie oczekiwanego przez stronę rezultatu, lecz działanie z zachowaniem należytej staranności.

Podstawę sformułowanych w pozwie żądań stanowiły przepisy art. 24 k.c. w zw. z art. 23 k.c. Zgodnie z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania (...) pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Podkreślić w tym miejscu wypada, że wymieniony w art. 23 k.c. katalog dóbr osobistych podlegających ochronie nie jest zamknięty, przy czym dobra osobiste człowieka obejmują wszystkie dziedziny jego życia osobistego, zawodowego i społecznego.

Ustawodawca wprowadza również środki ochronne zagrożonych i naruszonych dóbr osobistych, przewidując w art. 24 k.c., iż ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, aby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Z treści cytowanego powyżej przepisu wynika, iż niemajątkowa ochrona dóbr osobistych uzależniona jest od wystąpienia dwóch przesłanek: zagrożenia lub naruszenia dobra osobistego oraz bezprawności zachowania prowadzącego do naruszenia dobra osobistego. Zaznaczyć przy tym należy, że przepis art. 24 k.c. wprowadza swego rodzaju domniemanie bezprawności – ciężar wykazania, że zagrożenie lub naruszenie dobra osobistego nie miało charakteru działania bezprawnego obciąża osobę, która dobro osobiste naruszyła.

Przy wyjaśnianiu istoty dóbr osobistych i związanych z nimi praw osobistych dominujący jest pogląd, zgodnie z którym, przy ocenie, czy doszło do naruszenia dóbr osobistych decydujące znaczenie ma nie tyle subiektywne odczucie osoby żądającej ochrony prawnej, ile to, jaką reakcję wywołuje w społeczeństwie to naruszenie. Podkreśla się przy tym, że przy ocenie, czy doszło do naruszenia określonego dobra osobistego należy brać pod uwagę całokształt okoliczności danej sprawy, a nie tylko koncentrować się na samej wypowiedzi, w której domagający się ochrony upatruje naruszenia dóbr osobistych.

Rzeczą powoda w niniejszej sprawie było zatem jedynie wykazanie, że na skutek określonego zachowania pozwanej doszło do zagrożenia lub naruszenia jego dóbr osobistych. Pozwana natomiast, chcąc uwolnić się od odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych, winna była wykazać, że jego działanie nie było bezprawne.

W literaturze i orzecznictwie podkreśla się, że bezprawność winna być traktowana w kategoriach obiektywnej (przedmiotowej) kwalifikacji czynu z punktu widzenia jego zgodności z prawem i zasadami współżycia społecznego. Działaniem bezprawnym jest więc działanie sprzeczne z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego. Natomiast okolicznościami wyłączającymi bezprawność są: działania mające oparcie w przepisach prawa, działania za zgodą pokrzywdzonego oraz w wykonywaniu prawa podmiotowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 04.06.2003 r., sygn. akt I CKN 480/01).

Przy majątkowej ochronie dóbr osobistych, do której, zgodnie z odesłaniem zawartym w art. 24 k.c. stosuje się przepisy art. 445 k.c. i 448 k.c., konieczne było nadto wykazanie istnienia winy po stronie osoby naruszającej dobra osobiste.

Na gruncie rozpoznawanej sprawy bezspornym było, jak wyżej wskazano, że pozwana M. Ł., na podstawie postanowienia Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu I Wydziału Cywilnego, wyznaczona pełnomocnikiem urzędu dla powoda w postępowaniu kasacyjnym. Po dokonaniu analizy dokumentów zgromadzonych w sprawie Sąd doszedł do przekonania, że działania podjęte przez pozwaną jako pełnomocnika z urzędu powoda pozostawały w zgodzie z przepisami powszechnie obowiązującego prawa oraz z zasadami Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu i w związku z czym nie mogą być interpretowane w kierunku naruszenia dóbr osobistych. Powód nie sprecyzował przy tym jakie dobro osobiste naruszyła pozwana wskazując lakonicznie na brak szacunku. W orzecznictwie związanym z omawianą kwestią wielokrotnie wskazywano, że prawo człowieka do poszanowania godności, wyrażającej się w poczuciu własnej wartości i oczekiwaniu szacunku ze strony innych ludzi, dotyczy wszystkich aspektów życia osobistego człowieka. Zarzuty podnoszone przez powoda a także przeprowadzone postępowanie dowodowe, nie dają jednak podstaw do przyjęcia, że w którymkolwiek momencie zachowanie czy działalność pozwanej charakteryzował brak szacunku.

Zgodnie z art. 118 § 5 k.p.c. jeżeli adwokat lub radca prawny ustanowiony w związku z postępowaniem kasacyjnym lub postępowaniem ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, nie stwierdza podstaw do wniesienia skargi, jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić na piśmie o tym stronę oraz Sąd, nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia zawiadomienia go o wyznaczeniu. Do zawiadomienia adwokat lub radca prawny dołącza sporządzoną przez siebie opinię o braku podstaw do wniesienia skargi. Opinia nie jest załączana do akt sprawy i nie jest doręczana stronie przeciwnej. W § 6 powołanego przepisu ustawodawca wskazał, że jeżeli opinia nie została sporządzona z zachowaniem zasad należytej staranności, Sąd zawiadamia o tym właściwy organ samorządu zawodowego, do którego należy adwokat lub radca prawny. W takim przypadku właściwa okręgowa rada adwokacka lub rada okręgowej izby radców prawnych wyznaczy innego adwokata lub radcę prawnego. Przepis art. 117³ § 2 stosuje się odpowiednio.

Podkreślić należy, że pozwana w dniu 05.11.2012r. otrzymała wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 18.07.2012r. wraz z uzasadnieniem i już w tym samym dniu zawnioskowała o wyrażenie zgody na sporządzenie dokumentacji fotograficznej. Następnie w dniu 08.11.2012r. pozwana sporządziła obszerną opinię prawną, w której opisała przyjęty przez Sąd stan faktyczny oraz podstawy rozstrzygnięcia. Pozwana szczegółowo omówiła podstawy wniesienia skargi kasacyjnej oraz brane z urzędu przez Sąd przyczyny nieważności postępowania wskazując, że nie zasła żadna przesłanka do wniesienia skargi kasacyjnej. Pozwana często odnosiła się do stanowiska Sądu Apelacyjnego a także podjętych w toku postępowania decyzji procesowych a także cytowała szereg poglądów orzecznictwa i doktryny związków z omawianymi kwestiami. Pozwana, zdaniem Sądu, dochowała wszelkim zasadom Etyki Adwokacji i Godności Zawodu a także przepisów powszechnie obowiązującego prawa. Podkreślić należy, że pozwana niezwłocznie zawiadomiła o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej nie tylko powoda, ale także Sąd Apelacyjny we Wrocławiu oraz (...). Zauważyć należy przy tym, że Sąd, po otrzymaniu opinii sporządzonej przez pozwaną nie zastosował trybu opisanego w art. 118 § 6 k.p.c., stąd też nie można przyjąć, że stanowisko pozwanej w kwestii braku podstaw do wniesienia skargi oraz wyjaśniająca jej podstawy opinia, zostały sporządzone z naruszeniem zasad staranności. Również i

ubezpieczyciel pozwanej w piśmie z dnia 05.12.2012r. odmawiając wypłaty odszkodowania, stwierdził brak przesłanek dla uznania jej odpowiedzialności. Rację ma przy tym pozwana wskazując, że ustanowienie jej pełnomocnikiem z urzędu powoda, w związku z postępowaniem kasacyjnym, nie jest w świetle obowiązujących przepisów równoznaczne z obowiązkiem pełnomocnika do wniesienia skargi kasacyjnej. Skarga jest bowiem nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia obwarowanym szczególnymi przesłankami opisanymi w art. 398 (1) i nast. k.p.c. W tym miejscu powołać należy uchwałę 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21.09.2000r. (sygn. III CZP 14/00) adwokat ustanowiony dla strony przez Sąd może odmówić sporządzenia kasacji, jeżeli byłaby ona niedopuszczalna lub oczywiście bezzasadna. W uzasadnieniu powołanego orzeczenia wyrażono stanowisko, które podziela także Sąd meriti, że adwokat ustanowiony przez Sąd dla strony w postępowaniu cywilnym powinien z pełnym wykorzystaniem wiedzy fachowej odpowiedzialnie ocenić, czy kasacja przysługuje i czy nie byłaby oczywiście bezzasadna.

Zdaniem Sądu opinia pozwanej, jej poziom merytoryczny i termin jej sporządzenia czyniły zadość wymogom opisanym w art. 118 § 5 k.p.c. – zawierała ona bowiem szczegółowe uzasadnienie i została sporządzona w określonym 14 - dniowym terminie. Pozwana nadała odpis opinii powodowi oraz przedłożyła w (...) we W. oraz w Sądzie Apelacyjnym we Wrocławiu. Na żadnym etapie współpracy nie doszło zatem do naruszenia dóbr osobistych powoda. Z tych względów powództwo podlegało oddaleniu w całości, o czym Sąd orzekł w punkcie I sentencji wyroku.

W punkcie II sentencji wyroku Sąd przyznał ze Skarbu Państwa na rzecz adwokat M. P. kwotę 3 600 zł powiększoną o należny podatek VAT tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, które nie zostały poniesione (§ 19 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 6 i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu).

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu, zawarte w punkcie III sentencji wyroku wydano w oparciu o treść art. 98 k.p.c. Powołany przepis ustanawia zasadę, zgodnie z którą strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi procesowemu, na jego żądanie, koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Na zasądzoną od powoda na rzecz pozwanej kwotę 3617 zł składały się koszty zastępstwa procesowego ustalone w oparciu o § 6 punkt 6 powołanego wyżej Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości powiększone o kwotę 17 zł tytułem kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Sąd nie znalazł przy tym przesłanek do zastosowania art. 102 k.p.c., w szczególności nie stanowiła przesłanki do nieobciążania powoda kosztami postępowania okoliczność, że obecnie przebywa on w zakładzie karnym. Sytuacja ta ma wymiar czasowy, zatem powód, mając możliwości zarobkowe, będzie w stanie uiścić koszty postępowania powstałe w związku z zainicjowanym przez niego procesem.